

CÁC NGHỊ ĐỊNH THUẾ MỚI

Chính phủ vừa ban hành nghị định 113/2011/NĐ-CP ngày 08/12/2011, nghị định 121/2011/NĐ-CP và nghị định 122/2011/NĐ-CP ngày 27/12/2011 sửa đổi và bổ sung một số điều của các nghị định hiện hành về thuế Tiêu thụ đặc biệt (“TTĐB”), thuế Giá trị gia tăng (“GTGT”) và thuế Thu nhập doanh nghiệp (“TNDN”).

Ngày hiệu lực của các nghị định như sau:

- Nghị định 113 về thuế TTĐB sẽ có hiệu lực từ ngày 01/02/2012.
- Nghị định 121 về thuế GTGT sẽ có hiệu lực từ ngày 01/03/2012.
- Nghị định 122 về thuế TNDN sẽ có hiệu lực từ ngày 01/03/2012 nhưng sẽ áp dụng từ kỳ tính thuế 2012.

Các nghị định này có một số thay đổi so với bản dự thảo đầu tiên như đã được đề cập trong Bản tin ngày 1/9/2011 của chúng tôi. Những thay đổi đáng lưu ý trong các nghị định mới bao gồm:

Thuế Thu nhập doanh nghiệp

Thu nhập khác

Theo quy định hiện hành, thu nhập khác không được hưởng ưu đãi thuế.

Các khoản được tính vào thu nhập khác	Các khoản không được coi là thu nhập khác
Thu nhập từ chuyển nhượng i) dự án, ii) thu nhập từ chuyển nhượng quyền thăm dò, khai thác, chế biến khoáng sản.	Hoàn nhập các khoản dự phòng giảm giá hàng tồn kho, dự phòng tổn thất các khoản đầu tư tài chính, dự phòng nợ phải thu khó đòi và dự phòng bảo hành sản phẩm, hàng hóa và khoản trích lập quỹ dự phòng tiền lương.(*)
Thu nhập từ bán phế liệu, phế phẩm không liên quan đến hoạt động sản xuất kinh doanh đang được hưởng ưu đãi thuế.(*)	
Lãi chênh lệch tỷ giá do đánh giá lại các khoản nợ phải trả có gốc ngoại tệ cuối năm tài chính.(*)	

Chênh lệch do đánh giá lại tài sản cố định khi chuyển doanh nghiệp Nhà nước thành công ty cổ phần.

(*) Đây không phải là quy định mới. Quy định này đã được hướng dẫn trong các công văn trước đây.

Xác định thu nhập chịu thuế

Đối với hoạt động cho thuê tài sản, trường hợp bên thuê trả tiền thuê trước cho nhiều năm thì doanh thu để tính thu nhập chịu thuế được tính dần cho số năm trả tiền trước hoặc xác định theo doanh thu trả tiền một lần. Trường hợp doanh nghiệp đang trong thời gian hưởng ưu đãi thuế, việc xác định số thuế được ưu đãi phải căn cứ vào tổng số thu nhập của số năm trả tiền trước chia cho số năm bên thuê trả tiền trước.

Thu nhập từ hoán đổi cổ phiếu khi tái cấu trúc công ty hoặc thu nhập từ chuyển nhượng chứng khoán/vốn không nhận bằng tiền mà nhận bằng tài sản, lợi ích vật chất khác (như cổ phiếu, chứng chỉ quỹ).

Chênh lệch do đánh giá lại giá trị quyền sử dụng đất khi góp vốn được phân bổ dần vào thu nhập khác tối đa không quá 10 năm kể từ năm có tài sản đi góp vốn.

Thu nhập từ chuyển nhượng dự án, chuyển nhượng quyền thăm dò, khai thác, chế biến khoáng sản phải hạch toán riêng để kê khai nộp thuế, không được bù trừ vào thu nhập hoặc lỗ của các hoạt động kinh doanh khác (nhưng được bù trừ lãi, lỗ của các hoạt động này với nhau).

Thu nhập không chịu thuế

- Thu nhập từ chuyển nhượng chứng chỉ giảm phát thải (CERs) phát sinh trong vòng một năm từ ngày được cấp chứng chỉ giảm phát thải.
- Phần chênh lệch giữa giá phát hành và mệnh giá khi phát hành cổ phiếu.

Chi phí được khấu trừ

- Lỗ chênh lệch tỷ giá do đánh giá lại các khoản nợ phải trả có gốc ngoại tệ cuối năm tài chính.
- Các khoản tiền thưởng, chi mua bảo hiểm nhân thọ cho người lao động, nếu được ghi cụ thể điều kiện được hưởng và mức được hưởng tại một số hồ sơ, tài liệu như Hợp đồng lao động, Thỏa ước lao động tập thể, Quy chế tài chính của công ty, Quy chế thưởng.
- Hoa hồng trả cho nhà phân phối của các công ty bán hàng đa cấp sẽ không nằm trong mức khống chế về chi phí quảng cáo, tiếp thị (thường bị hạn chế ở mức 10% các chi phí được khấu trừ khác)

Chi phí không được khấu trừ

- Khoản trích lập quỹ dự phòng trợ cấp mất việc làm không được khấu trừ, trừ trường hợp doanh nghiệp không thuộc diện bắt buộc tham gia bảo hiểm thất nghiệp theo quy định của pháp luật (e.g. doanh nghiệp có dưới 10 nhân viên)

Ưu đãi thuế

Doanh nghiệp được hưởng ưu đãi về thuế do đáp ứng điều kiện ưu đãi về tỉ lệ xuất khẩu bị chấm dứt ưu đãi từ ngày 01/01/2012 có thể lựa chọn và thông báo cho cục thuế các ưu đãi thuế khác và áp dụng các ưu đãi này cho thời gian còn lại theo các phương án sau:

- (i) Quy định tại các văn bản quy phạm pháp luật trong thời gian từ ngày doanh nghiệp được cấp giấy phép thành lập đến trước ngày nghị định 24/2007 có hiệu lực (cụ thể là ngày 21/03/2007);
- (ii) Quy định tại các văn bản quy phạm pháp luật về thuế TNDN tại/từ thời điểm bị điều chỉnh ưu đãi thuế do thực hiện cam kết WTO (cụ thể là hết ngày 31/12/2011).

Thông thường ưu đãi thuế tại các quy định (i) sẽ có lợi hơn.

Thuế nhà thầu nước ngoài

Thuế suất đối với phần thuế TNDN của thuế nhà thầu nước ngoài được sửa đổi như sau:

	Thuế suất cũ	Thuế suất mới
Dịch vụ quản lý nhà hàng, khách sạn, casino	5%	10%
Lãi tiền vay	10%	5%
Tái bảo hiểm	2%	0.1%
Dịch vụ thuê giàn khoan	5%	5% (*)
Dịch vụ tài chính phái sinh	2%	2% (*)

(*) Đây không phải là quy định mới. Mức thuế suất này đã được hướng dẫn trong các công văn trước đây.

Thuế nhà thầu nước ngoài không áp dụng đối với các tổ chức nước ngoài cung cấp dịch vụ môi giới bán dịch vụ ở nước ngoài (trước đây quy định này chỉ áp dụng đối với môi giới bán hàng ở nước ngoài).

Thuế Giá trị gia tăng

Thuế GTGT đầu ra

Cơ sở kinh doanh không phải kê khai, tính nộp thuế GTGT đối với các trường hợp sau:

- Hàng hóa, dịch vụ cung cấp ngoài Việt Nam (kể cả trường hợp là giao dịch giữa hai doanh nghiệp là đối tượng nộp thuế tại Việt Nam).
- Các khoản thu về bồi thường, tiền thưởng, tiền hỗ trợ nhận được, tiền chuyển nhượng quyền phát thải, và các khoản thu tài chính khác.
- Giao dịch bán tài sản của tổ chức, cá nhân không kinh doanh, không phải là người nộp thuế GTGT.

Hàng hóa, dịch vụ không chịu thuế GTGT

Các loại hàng hóa/dịch vụ dưới đây được bổ sung vào danh mục hàng hóa/dịch vụ không chịu thuế GTGT:

- Tái chiết khấu công cụ chuyển nhượng và các giấy tờ có giá khác.
- Phát hành thẻ tín dụng.
- Bao thanh toán (bao gồm cả bán nợ).
- Dịch vụ quản lý công ty đầu tư chứng khoán, dịch vụ liên quan đến chứng khoán đăng ký, lưu ký tại Trung tâm lưu ký chứng khoán Việt Nam, cho khách hàng vay tiền để thực hiện giao dịch ký quỹ, ứng trước tiền bán chứng khoán.
- Kinh doanh ngoại tệ.
- Một số dịch vụ công cộng.

Hàng hóa dịch vụ chịu thuế GTGT

Tài sản sử dụng để đảm bảo tiền vay của người nộp thuế GTGT hoặc tài sản đã được chuyển quyền sở hữu sang cho bên cho vay khi bán phải chịu thuế GTGT.

Kê khai thuế GTGT theo “phương pháp trực tiếp”

Trường hợp trong kỳ tính thuế phát sinh giá trị gia tăng âm của vàng, bạc, đá quý thì được bù trừ vào giá trị gia tăng dương của vàng, bạc, đá quý. Trường hợp giá trị gia tăng dương không đủ bù trừ giá trị gia tăng âm thì được kết chuyển để trừ vào giá trị gia tăng của kỳ sau trong cùng một năm dương lịch.

Cơ sở kinh doanh vừa có hoạt động kinh doanh mua, bán vàng, bạc, đá quý, vừa có hoạt động chế tác sản phẩm vàng, bạc, đá quý thì áp dụng phương pháp tính thuế trực tiếp trên GTGT cho cả hai hoạt động này.

Tổ chức, cá nhân nước ngoài cung cấp hàng hóa, dịch vụ để tiến hành hoạt động tìm kiếm thăm dò, phát triển và khai thác mỏ dầu, khí đốt không được phép kê khai thuế GTGT theo phương pháp trực tiếp. Thay vào đó, bên Việt Nam có trách nhiệm khấu trừ và nộp thuế GTGT thay cho bên nước ngoài theo tỷ lệ do Bộ Tài chính quy định. Số thuế đã nộp này có thể được trừ vào số thuế GTGT phải nộp nếu bên nước ngoài đăng ký kê khai nộp thuế theo phương pháp khấu trừ.

Thuế GTGT đầu vào

Doanh nghiệp được khấu trừ thuế GTGT đầu vào của hàng hóa/dịch vụ sử dụng cho sản xuất, kinh doanh hàng hóa/dịch vụ chịu thuế GTGT bị tổn thất và không được bồi thường.

Thuế GTGT đầu vào của tài sản cố định, máy móc, thiết bị của các tổ chức tín dụng, doanh nghiệp kinh doanh tái bảo hiểm, bảo hiểm nhân thọ và kinh doanh chứng khoán không được khấu trừ mà tính vào nguyên giá của tài sản cố định.

Thời hạn kê khai, khấu trừ thuế GTGT đầu vào trong vòng 6 tháng kể từ ngày phát sinh không áp dụng cho thuế GTGT đầu vào trong giai đoạn đầu tư (nhưng việc kê khai, khấu trừ thuế GTGT đầu vào đối với trường hợp này phải được thực hiện trước thời điểm thanh tra thuế).

Thuế tiêu thụ đặc biệt

Giá tính thuế

Trường hợp cơ sở sản xuất hàng hóa chịu thuế tiêu thụ đặc biệt và bán hàng qua các cơ sở kinh doanh thương mại thì giá căn cứ tính thuế tiêu thụ đặc biệt là giá bán của cơ sở sản xuất nhưng không thấp hơn 90% giá bán bình quân của cơ sở kinh doanh thương mại bán ra. Riêng mặt hàng xe ô tô thì giá bán bình quân của cơ sở kinh doanh thương mại để so sánh là giá bán xe ô tô, chưa bao gồm các chi phí trang thiết bị, phụ tùng mà cơ sở kinh doanh thương mại lắp đặt thêm theo yêu cầu của khách hàng.

Trong trường hợp cơ sở sản xuất hàng hóa theo giấy phép nhượng quyền và chuyển giao hàng hóa cho chi nhánh hoặc đại diện của công ty nước ngoài tại Việt Nam, thì giá tính thuế tiêu thụ đặc biệt là giá bán ra của chi nhánh, đại diện công ty nước ngoài tại Việt Nam.

Khấu trừ thuế

Người nộp thuế sản xuất hàng hóa thuộc đối tượng chịu thuế tiêu thụ đặc biệt bằng các nguyên liệu chịu thuế tiêu thụ đặc biệt được khấu trừ số thuế tiêu thụ đặc biệt đã nộp đối với nguyên liệu nhập khẩu hoặc mua trực tiếp từ cơ sở sản xuất trong nước.